

โครงการด้านสาธารณสุข ที่ได้รับการสนับสนุนจากกองทุนหลักประกันสุขภาพ ระดับท้องถิ่นปี 2561-2564

โครงการด้านสาธารณสุขที่ได้รับการสนับสนุน

จากกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่น ประจำปี 2561-2564

ทพ.จารุวัฒน์ บุษราคัมรุหะ กองบริหารการสาธารณสุข สำนักปลัดกระทรวงสาธารณสุข

สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) ร่วมกับ กระทรวงสาธารณสุข และกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย ได้จัดตั้งกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่ (กองทุนฯ) ในปี พ.ศ. 2545 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการจัดบริการสาธารณสุข สนับสนุนและส่งเสริมให้กลุ่มหรือองค์กรประชาชนดำเนินกิจกรรมด้านสาธารณสุขในพื้นที่ตามความพร้อม ความเหมาะสม และความต้องการของประชาชน เน้นด้านการสร้างเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค การฟื้นฟูสุขภาพ และการรักษาพยาบาลระดับปฐมภูมิเชิงรุก กองทุนฯ ได้ดำเนินการมาแล้วเกือบ 20 ปี งานวิจัยมีวัตถุประสงค์การวิจัย คือ 1) ศึกษาโครงการด้านสาธารณสุขและด้านสุขภาพช่องปาก ที่ได้รับการสนับสนุนจากกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นปี 2561-2564 ใน 5 เขต 2) เปรียบเทียบโครงการด้านสาธารณสุขและด้านสุขภาพช่องปากก่อน (ปี 2561-2562) และ หลัง (ปี 2563-2564) การเกิดการระบาดโควิด 19 และ 3) เปรียบเทียบโครงการด้านสุขภาพช่องปากใน 3 จังหวัด ที่พัฒนาบริการส่งเสริมสุขภาพช่องปากระดับปฐมภูมิ : น่าน บุรีรัมย์ และ สระบุรี วิเคราะห์ข้อมูลโครงการสาธารณสุขปี 2561-2564 จากฐานข้อมูลกองทุนหลักประกันสุขภาพท้องถิ่น สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) (<http://obt.nhso.go.th/obt/home>) โครงสร้างข้อมูลของเขตสุขภาพที่มีหลักการเดียวกัน คือ เขตสุขภาพที่ 1-11

ผลการศึกษา

โครงการด้านสาธารณสุขได้รับการสนับสนุนจากกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นปี 2561-2564 ใน 5 เขต รวมจำนวน 297,333 โครงการ รวม 6,483 ล้านบาท จังหวัดที่มีโครงการด้านสาธารณสุข/กองทุนในอันดับสูงสุด 5 อันดับ คือ ลำพูน ภูเก็ต เชียงราย ลำปาง นนทบุรี และมีโครงการ/กองทุนต่ำสุด 5 อันดับ คือ สิงห์บุรี อ่างทอง พระนครศรีอยุธยา สระบุรี น่านตามลำดับ ประเภทโครงการที่ได้สนับสนุนในสัดส่วนสูงสุด คือ กลุ่มประเภทที่ 2 สนับสนุนองค์กรหรือกลุ่มประชาชน/หน่วยงานอื่น ครอบร้อยละ 42.7-53.5 และดำเนินการในกลุ่มประชาชนทั่วไปที่มีภาวะเสี่ยงในสัดส่วนสูงสุดร้อยละ 33.4-36.8

เมื่อวิเคราะห์จำแนกตามการจัดกลุ่มโครงการ 42 กลุ่ม พบว่ากลุ่มโครงการด้านสาธารณสุขฯ 10 อันดับทั้ง 5 เขต รวมโครงการเท่ากับ 205,166 โครงการ คิดเป็นร้อยละ 69 ของโครงการทั้งหมด กลุ่มโครงการที่มีสัดส่วนสูงสุดคือ กลุ่มโครงการส่งเสริมป้องกันสุขภาพกลุ่มวัยต่างๆ/จัดอบรมในกลุ่มเป้าหมาย/การแก้ปัญหาพื้นที่/การพัฒนานวัตกรรมสร้างเสริมสุขภาพ ร้อยละ 11.8 รองลงมาคือ กลุ่มบริหารจัดการกองทุนฯ ร้อยละ 10.3 โครงการเกี่ยวกับโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง (NCD) ร้อยละ 8.4 ส่วนโครงการเกี่ยวกับการป้องกัน Covid-19 มีสัดส่วนร้อยละ 6.2 สำหรับโครงการเกี่ยวกับสุขภาพช่องปากพบร้อยละ 4.1

กลุ่มโครงการที่มีสัดส่วนงบประมาณรวมสูงสุดคือในกลุ่มบริหารจัดการกองทุนเท่ากับ 1,050 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 11.4 ของงบประมาณรวมทั้งหมด รองลงมาคือ โครงการเกี่ยวกับการป้องกัน Covid-19 เท่ากับ 1,002 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 10.9 และ กลุ่มโครงการส่งเสริมป้องกันสุขภาพกลุ่มวัยต่างๆ/จัดอบรมในกลุ่มเป้าหมาย/ การแก้ปัญหาพื้นที่/การพัฒนานวัตกรรมสร้างเสริมสุขภาพ เท่ากับ 976 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 10.6 โดยกลุ่มโครงการเกี่ยวกับสุขภาพช่องปากมีงบประมาณรวม 253 ล้านบาทคิดเป็นร้อยละ 2.7

เปรียบเทียบโครงการด้านสาธารณสุขก่อน และ หลังการระบาดโควิด 19 พบว่า มี 2 กลุ่ม คือ กลุ่มโครงการส่งเสริมป้องกันสุขภาพกลุ่มวัยต่างๆ/จัดอบรมในกลุ่มเป้าหมาย/การแก้ปัญหาพื้นที่/การพัฒนานวัตกรรมสร้างเสริมสุขภาพที่มีการปรับลดสัดส่วนจำนวนของโครงการร้อยละ 2.3-8.6 ส่วนกลุ่มโครงการเกี่ยวกับการป้องกัน Covid-19 มีสัดส่วนโครงการเพิ่มขึ้นในทุกเขตเป็นร้อยละ 8.6-17.1 เขตสุขภาพที่ 11 มีสัดส่วนสูงสุดเท่ากับร้อยละ 17.1 ของโครงการทั้งหมด และต่ำสุดในเขตสุขภาพที่ 4 เท่ากับร้อยละ 8.6 ส่วนงบประมาณรวมของโครงการด้านสาธารณสุขก่อน และ หลังการระบาดโควิด 19 พบว่ามี 2 เขตที่มีงบประมาณรวมเพิ่มขึ้นชัดเจนหลังการระบาด คือ เขต 4 เพิ่มขึ้นเท่ากับ 282 ล้านบาท จากงบประมาณรวม 849 ล้านบาทในปี 2561-2562 เป็น 1,131 ล้านบาทในปี 2563-2564 และ เขต 6 เพิ่มขึ้นเท่ากับ 229 ล้านบาท จากงบประมาณรวม 889 ล้านบาทในปี 2561-2562 เป็น 1,118 ล้านบาทในปี 2563-2564 และ งบประมาณรวมอีก 2 เขตคือ เขต 1 และ 11 เพิ่มขึ้นรวม 50-53 ล้านบาท ส่วนงบประมาณรวมของเขต 9 ไม่ค่อยแตกต่างกัน

จะเห็นว่างบประมาณรวมกลุ่มโครงการเกี่ยวกับการป้องกัน Covid-19 มีความแตกต่างระหว่างเขต โดยเขต 4 มีจำนวนงบประมาณกลุ่มนี้สูงสุดเท่ากับ 290 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 25 ของงบประมาณรวมปี 2563-2564 รองลงมาคือ เขต 11 เท่ากับ 219 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 24.5 และ เขต 6 เท่ากับ 241 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 21.6 สูงกว่าเขต 1 และ เขต 9 กว่า 2 เท่า (เท่ากับ 112-137 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 13.3-14 ตามลำดับ) และโครงการที่งบประมาณรวมลดลงชัดเจน คือ โครงการส่งเสริมป้องกันสุขภาพกลุ่มวัยต่างๆ/จัดอบรมในกลุ่มเป้าหมาย/ การแก้ปัญหาพื้นที่/การพัฒนานวัตกรรมสร้างเสริมสุขภาพหลังการระบาดงบประมาณลดลงในทุกเขต โดยงบประมาณรวมของเขต 6 ลดลง 66 ล้านบาท คือลดจาก 146 ล้านบาทในปี 2561-2562 เป็น 80 ล้านบาทในปี 2563-2564

โครงการด้านสุขภาพช่องปากปี 2561-2564 รวม 5 เขต พบว่าได้รับการสนับสนุนเมื่อจำแนกตามเขตสุขภาพ พบสัดส่วนโครงการด้านสุขภาพช่องปากที่ได้รับการสนับสนุนจากกองทุนฯ สูงสุดในเขต 4 เท่ากับร้อยละ 4.9 (ร้อยละ 4.5-5.7 ใน 4 ปี) และ ต่ำสุดในเขต 1 เท่ากับร้อยละ 3.7 (ร้อยละ 3.5-4.3 ใน 4 ปี) และมีงบประมาณรวมของโครงการด้านสุขภาพช่องปาก (ล้านบาท) ได้รับความสนับสนุนสูงสุดในเขตในเขต 9 เท่ากับ 56.3 ล้านบาท และ ต่ำสุดในเขต 1 เท่ากับ 43.7 ล้านบาท และเขตที่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณรวมเพิ่มขึ้นหลังเกิดระบาดโควิด 19 คือ เขตสุขภาพที่ 11 เท่ากับ 8.6 ล้านบาท จากงบประมาณรวม 19 ล้านบาทในปี 2561-2562 เพิ่มขึ้นเป็น 27.6 ล้านบาท และ เขต 9 เพิ่มขึ้นเท่ากับ 2.86 ล้านบาทจากงบประมาณรวม 26.7 ล้านบาทในปี 2561-2562 เป็น 29.5 ล้านบาท ในปี 2563-2564